

HART VAN DE STAD KRANT

Een uitgave van de Vereniging
voor de Pieters- & Academiewijk
en Levendaal-West

Inhoud:

Bomen in de stad; Stadhuis; Kruitramp; Verkeer; 3 Oktober; Wonen, werken, rusten; Planconcept Aalmarkt; Bijzondere uitgaven; Koffieshop; Pieterskerk; Vinger aan de Bols; Verhuizing; Servicepunt woonomgeving; Meld- en regelpunt; Opmerkelijk; Najaarsfevenement; Oproep penningmeester

Redactie:
Carlo van Praag
Ineke Stoop

nummer 99
september 2001
oplage 2.500

foto: 3-Oktober Vereniging

Ten geleide

We zijn verwend met vele bijdragen voor dit nummer. We hebben er zelfs enkele moeten opzouten tot de volgende aflevering van de krant. Er is nogal wat historisch materiaal: over de opgravingen voor het Kamerlingh Onnes en over de kruitramp van 1807. En over het nieuw boek dat Jan Dröge over de geschiedenis van het Leidse het stadhuis schreef. Verder over de gevaren die de Pieterskerk bedreigen en hoe u een bijdrage kunt leveren aan de bezwering daarvan.

Ook de binnenstedelijke natuur staat bloot aan ~~aan~~. Van Jaarsveld/Van Scherpenzeel boomtechnisch adviesbureau, een bureau dat veel onderzoek doet in Leiden, licht ons hierover voor. Bomen in de stad hebben het zwaar, maar wordt er niet te snel gekapt? We zouden over dat onderwerp meer willen weten. Iets voor een volgend nummer wellicht!

De Aalmarkt blijft ons bezighouden. De plannen nemen vastere vorm aan. De gemeente gaat tot op zekere hoogte mee met de bezwaren die de wijkvereniging en anderen hadden. Hoe u op de hoogte kunt blijven en meepraten leest u in deze krant. Volgens rijksbouwmeester Jo Coenen zijn we trouwens vergeten hoe we echte steden moeten aanleggen. Zie het artikel 'Wonen, werken, rusten'.

Op 10 november a.s. biedt de wijkvereniging haar leden weer een excursie aan. Op het programma staan de Leidse sterrenwacht en de Hortus. Misschien een reden om lid te worden. Vul dan de strook op de achterpagina in. De contributie is laag, maar u moet hem wel betalen.

Drie oktober komt eraan. Amuseer u en hou het fijn!

“Bomen horen in het bos”

Met deze stelling zullen vele mensen het zowel met me eens als oneens zijn. Toch is de stelling in zeker opzicht juist. Ook al zijn bomen absoluut onmisbaar binnen steden. Stadsbomen zorgen voor klimaatregulering (tempereren de vaak hoge temperaturen). Het zijn stoffilters. Ze kleden wegen en hele wijken aan, geven rust en fungeren als leef- en nestgelegenheid voor, o.a., vogels en insecten. Daarnaast vervullen stadsbomen diverse functies, zoals: verkeersbegeleiding, camouflage van lelijke objecten en plekken om onder te creëren (parken/pleinen). Toch hebben stadsbomen het maar zelden naar hun zin, uitgezonderd bomen in parken. Dit is af te lezen aan het feit dat stadsbomen gemiddeld maar ca. 30 jaar *nee-gaan*, terwijl bosbomen gemiddeld twee tot drie keer zo oud kunnen worden.

Bodem

De grond waarin je als stadsboom geplant wordt is vrijwel altijd ontoereikend om lekker groot te kunnen worden. Met name de nieuwbouwwijken worden gebouwd op opgebracht zand wat vanuit diepe grondlagen veelal wordt opgespoten. Hierin zit geen enkele voeding voor bomen, de samenstelling van het zand deugt niet en is vaak enorm verdicht. Kortom geen grond waarin je als boom spontaan wil groeien. De strooisellaag is vervangen door klinkers of, nog erger asfalt. Er zijn geen of onvoldoende bodemschimmels en bacteriën. Je staat alleen, ook al staat je soortgenoot tien meter verderop, je eigen blad wat als voeding kan dienen wordt telkens weer weggenomen. Daarnaast worden, ter wille van het verkeer, takken die met veel energie ontwikkeld zijn weggenomen. Dat noemen ze snoeien.

Vandalisme

Als jonge straatboom val je maar al te gemakkelijk ten prooi aan vandalisme wanneer *é* volgelopen bransieschoppers ten overstaande van watjes hun krachten willen meten met een weerloos, uit hout vervaardigd levend organisme. Heb je dat als boom overleefd moet je het veelal zien te redden met wel zeer beperkte ruimte om je wortels te kunnen laten groeien.

Verkeer

Rondom sta je in de verharding waarbij het toenemende verkeer keer op keer over je tenen (wortels) rijdt. Hierdoor wordt de grond onder de bestrating zodanig sterk verdicht dat verdere wortelgroei uitgesloten is.

Kabelleggers

Heb je het geluk dat je wortels toch verder kunnen groeien dan het gat waarin je geplant werd, dan komen er met regelmaat kabel/leidingleggers langs die maar al te graag en op ongenueanceerde wijze als pedicure willen fungeren en wortels afhakken. Ook met graafmachines trekken ze je wortels weg. Hierbij scheuren de wortels gemakkelijk tot in de stam. Toch dien je als boom in weer en wind (storm) te blijven staan.

Water

Het oude Leiden ligt erg laag. Daar komt nog bij dat het grondwater erg hoog staat waardoor de meeste bomen nooit diep kunnen wortelen. Ze hebben daarentegen geen vocht tekort maar worden bedreigd door wateroverlast. Dit is goed te zien aan het groeiverschil bij bomen langs een gracht. De bomen bij de hooggelegen bruggen hebben een veel betere groei dan dezelfde soort (en leeftijd) die lager aan de kades staan.

Zout

Naast al deze problemen krijgen bomen elke winter weer het nodige strooizout te verwerken. Dit zout komt in het bodemvocht terecht. Het wordt opgenomen via de wortels en zorgt, de daarop volgende zomer, voor ernstige zonnebrandschade zijnde bladverschrompeling.

Zwammen

Wanneer blijkt dat voor een boom alles te veel is geworden en er een aantasting van een houtrotveroorzakende zwam zich openbaart dient de boom gekapt te worden. Dit om redere *en* veiligheid. Vaak staat er dan een actiegroep of politicus op om de kap tegen te houden. Jammer, had dan maar meer tijd en geld in de aanleg van bomen gestopt waardoor de boom een langere levensduur tegemoet had kunnen zien.

Bos

Als je het bovenstaande leest kom je tot de conclusie dat bomen in feite in het bos thuishoren. Daar staan ze in hun eigen leefomgeving, te midden van soortgenoten, volop ondergrondse ruimte, volop voeding (mede van hun eigen blad) geen gesnoei, geen zout en al helemaal geen verkeer. Als ze uiteindelijk oud en de dagen zat zijn mogen ze afsterven en gewoon omvallen waarna ze door zwammen en bacteriën afgebroken worden in wederom opneembare voeding.

Ook al zijn ze onmisbaar in de stad Bomen horen in het bos.

H.A. van Scherpenzeel

(Boomtechnisch adviseur bij:
Van Jaarsveld/Van Scherpenzeel boomtechnisch adviesbureau)

Stadhuis van binnenuit (foto Carlo van Praag)

Het stadhuis van Leiden

In 2000 ontving de gemeente Leiden de Nationale Renovatieprijs 2000 voor de verbouwing van het monumentale stadhuis van de gemeente Leiden. Deze verbouwing was tevens de aanleiding om een boek te laten schrijven over de veelbewogen geschiedenis van het stadhuis, waarbij ook de vele beelden en versieringen aan de gevel en aan de binnenkant van het gebouw aan de orde moesten komen.

Begin september verschijnt het boek *Het Stadhuis van Leiden*. Het is geschreven door bouwhistoricus Jan Dröge in opdracht van de gemeente Leiden. Het boek beschrijft de geschiedenis van het Stadhuis van Leiden vanaf de eerste vermelding in de 14 eeuw, via de bouw van de nieuwe voorgevel aan het eind van de zestiende eeuw en uiteraard de verwoestende brand van 12 februari 1929 tot en met de verbouwing van 1998-2000. Veel aandacht wordt geschonken aan het exterieur van het stadhuis: de gedichten aan de Breestraat zijde, de Rijnlandse roede, de roepstoel, de vele voorstellingen van verschillende vroeg 20 eeuwse beeldhouwers, zoals Andriessen, Verstoep, Van Hall en Polet.

Ten slotte wordt ook het interieur onder de loep genomen: de portretmedaillons van Wilhelmina en Juliana, de wapens van Leidse burgemeesters, de kunstwerken van Escher, oude afbeeldingen van het interieur voor 1929, en uiteraard het moderne Atrium.

Het is een boek met blijvende waarde voor iedereen die geïnteresseerd is in de Leidse geschiedenis.

J. Dröge, *Het Stadhuis van Leiden. Geschiedenis, beschrijving interieur/exterieur*, (Leiden 2001), 64 pp., ill. ISBN 90-74240-05-4.

Het Stadhuis van Leiden is vanaf 8 september te koop bij diverse Leidse boekhandels, aan de informatiebalies van het Stadhuis en het Stadsbouwhuis, de Lakenhal, het Gemeentearchief Leiden voor slechts f 17,50.

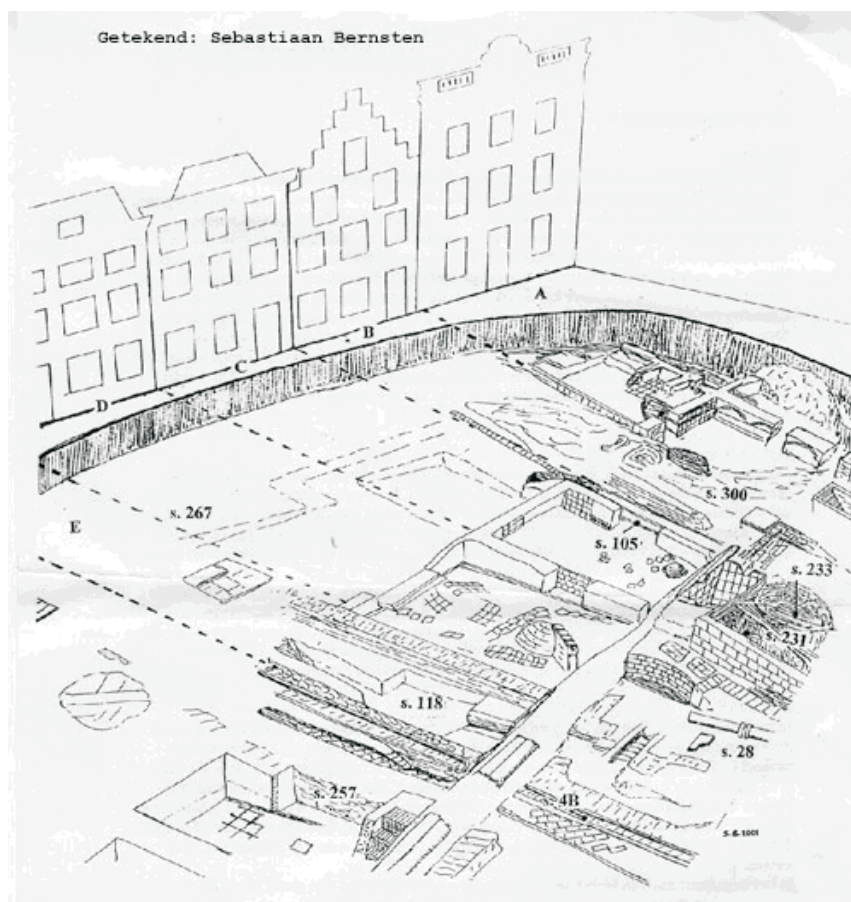
De kruitramp van 1807

Inleiding

Het Kamerlingh Onnes Laboratorium ligt in de Pieterswijk, de oudste wijk van Leiden. Historische bronnen tonen aan dat dit gebied al in de 12e eeuw bewoond werd. Op de oudste kaarten van Leiden is te zien dat aan dit deel van de Steenshuur rond 1550 al grote grachtenpanden stonden. Op 12 januari 1807 rond kwart over vier 's middags werden vrijwel alle panden aan de Steenshuur door de ontploffing van 37.000 pond grof buskruit op een kruit-schip in het Rapenburg geheel vernietigd. Het voorterrein tussen het laboratorium en de Steenshuur is daarna niet meer bebouwd. In de afgelopen maanden heeft het Archeologisch Centrum van de gemeente Leiden een archeologisch onderzoek uitgevoerd op dit stuk van de Steenshuur. Tot op heden zijn een vijftal buizen opgegraven. Het betreft, vanaf de Nieuwsteeg gezien, de huizen van schepen J. W. van Noort (A), notaris C.P. van Staveren (B), mr. I. Romswinckel (C), weduwe Zeewold (D) en emeritus-professor Rau (E). De verder oostelijk hiervan gelegen buizen worden in de loop van september en oktober aanstaande onderzocht.

Met onderzoek

Voorafgaand aan het huidige onderzoek werd een klein proefonderzoek uitgevoerd in de huizen van weduwe Zeewold (D) en professor Rau (E). Dit proefonderzoek maakte duidelijk dat de funderingen van de buizen, met name de middendelen met de kelders, nog vrijwel intact aanwezig waren in de bodem. De voorste, niet onderkelderde, kamers van de buizen, bleken vrijwel geheel verdwenen. Op basis van dit korte onderzoek is besloten het terrein in zijn geheel volledig archeologisch te onderzoeken. Het onderzoek heeft een tweeledig doel. Allereerst proberen we inzicht te krijgen in de perceelsgrenzen en indeling van de panden en de levensstandaard van de bewoners. Om die reden worden vondsten verzameld als aardewerk, glas, voedselresten (bot en zaden), kledingaccessoires en andere voorwerpen. In een later stadium wordt geprobeerd beter inzicht te verkrijgen in de 12e tot

15e eeuwse bewoning die reeds op enkele plekken onder de funderingen is aangetroffen.

De Panden

In het hoekpand (A) woonde schepen mr. J. W. van Noort met zijn vrouw. Zij werden zwaar gewond uit het huis gered. Dit huis stond na de ramp nog grotendeels overeind en is later verkocht en afgebroken. Het pand is tot op heden het grootste opgegraven huis. Indrukwekkend is de grote kelder onder het huis. Het pand kent diverse kleine opslagkelders met Delfts blauwe en polychrome (veelkleurige) tegels. Zowel aan de steenmaat als aan de bouwwijze is duidelijk te zien dat dit huis van latere datum is (1746) dan de andere. Tevens is goed te zien dat onder de voorruimten van het huis de funderingen van een ouder 15e eeuwse huis nog aanwezig zijn.

In het huis naast mr. van Noort woonde notaris van Staveren met zijn gezin (B). Zijn 5 maanden oude dochter Johanna Catharina overleefde de ramp niet. Het pand werd zwaar beschadigd.

Archeologische Opgravingen Kamerlingh Onnes (foto Wim Kruijshaar)

Het huis van de familie Romswinckel (C) werd geheel vernietigd. Van het pand bleef weinig anders over dan een hoop puin. Dochter Matthia van 19 kwam in dit huis om het leven. Goed zichtbaar in het pand is de toegang naar de kelder met de rode ongeglazuurde vloertegels.

Het huis (D) van de Weduwe Zeewold stortte eveneens in waarbij zij met haar dienstbode om kwam, evenals de apotheker S. Bonte. Hij woonde aan de Nieuwe Rijn maar liep toevallig langs en werd door vallende stenen dodelijk getroffen. Van het huis van professor Rau (E) bleef alleen een puinhoop over. Hij en zijn gezin kwamen er met verwondingen af, maar zijn logerende zwager, Fr.S.K., graaf van Randwijck, liet het leven.

Informatie Open Monumentendag

BURGERSDIJK & NIERMANS
» TEMPLUM SALOMONIS «

BOEKHANDEL • ANTIQUARIAAT
VEILINGHUIS
SINDS 1894

NIEUWSTEEG 1, 2311 RW LEIDEN 071 • 512 10 67
WEB-SITE: WWW.B-N.NL

Verkeer door de stad

In en om Leiden rijdt veel verkeer: (vracht)auto's, bussen, fietsers, noem maar op. Zij zijn natuurlijk van harte welkom en ze mogen graag nog een keer terug komen. Maar soms leidt al dit verkeer tot overlast. Daarom heeft de gemeente Leiden Onderzoeksbureau Witteveen en Bos opdracht gegeven een verkeerscirculatieplan voor de binnenstad op te zetten. Het doel is om met een aantal eenvoudige maatregelen ervoor te zorgen dat de binnenstad beter bereikbaar en veiliger wordt.

Tijdens de eerste bijeenkomst in februari 2001 konden onder andere de Kamer van Koophandel en wijk- en winkeliersverenigingen hun mening kwijt. Tijdens deze bijeenkomst kwamen vooral enkele knelpunten aan de orde, te weten: onnodig veel zoekverkeer (mede door onduidelijk parkeerregime) en het al dan niet legaal gebruik van de Breestraat door auto's, fietsen, bussen, etc. Verder spelen nog de drukte en onveiligheid op het Noordeinde, sluipverkeer op de Langebrug en onlogische rijrichtingen op de Oude Vest en Oude Singel. Niet alle knelpunten doen zich dus in onze wijk voor.

Witteveen en Bos is hiermee aan de slag gegaan en op 11 juni zijn 5 varianten gepresenteerd. De ene variant gaat wat minder ver dan de andere. Dat betekent ook dat sommige voorstellen niet op korte termijn uitvoerbaar zijn.

Variant 0+ is de meest eenvoudige variant. De rijrichtingen op de Oude Vest en Oude Singel worden aangepast. Via de Oude Vest kan men met de auto van de Beestenmarkt helemaal richting de Hooigracht rijden en via de Oude Singel precies andersom. De Turfmarktbrug (nu nog eenrichtingsverkeer) wordt voor verkeer in beide richtingen opengesteld. Tot slot wordt in deze variant de Marebrug afgesloten voor alle verkeer. De laatste maatregel beperkt het sluipverkeer door de Haarlemmerstraat. Deze variant heeft voor de Pieters- en Academiewijk nauwelijks gevolgen.

Lid A.N.V.O.

look *afschel*

Hans van Schie Breestraat 140 2311 CX Leiden Tel. 071-512 22 13

De varianten 1 tot en met 4 hebben wel grote gevolgen voor de binnenstad. Variant 1 heeft als insteek eenrichtingsverkeer vanaf het Noordeinde richting Molen De Valk. Eenmaal op het Noordeinde is er geen weg terug meer en zal een rondje om Leiden gereden moeten worden. Bij variant 2 is de rijrichting precies andersom. Al weer een jaar of 10 geleden is al eens een poging gedaan om eenrichtingsverkeer op het Noordeinde in te voeren. Dat was geen succes (mede vanwege de gebrekkige controle). De controlemiddelen zijn inmiddels een stukje beter, kijk maar naar de camera's op de Breestraat. Eenrichtingsverkeer heeft echter grote praktische gevolgen voor de bewoners van de Pieters- en Academiewijk.

Bij variant 3 zal de drukte op het Noordeinde toenemen. In dit idee wordt het eenrichtingsverkeer op de Prinsessekade veranderd in tweerichtingsverkeer. Vanaf Molen de Valk kan de bezoeker van de binnenstad via de Prinsessekade en het Noordeinde de stad verlaten. Dit verkeer verlaat de stad nu richting station of richting Langegracht.

Het meest ingrijpend is voorstel 4. De Prinsessekade wordt afgesloten voor al het autoverkeer. Alleen de bussen en bezorgend verkeer (dit laatste tijdelijk) kunnen over de Prinsessekade rijden om de Haarlemmerstraat te bedienen. Deze variant heeft tot gevolg dat de bezoeker vanaf het Noordeinde niet langer naar Molen de Valk kan rijden via de Prinsessekade, maar via de Haagweg, Morsweg, etc. Hij of zij kan nog wel via de Apothekersdijk dit deel van de binnenstad weer verlaten. Omdat dit voorstel ingrijpend is, kan het niet van de ene op de andere dag worden ingevoerd.

Match Leiden
Breestraat 133
Telefoon: 071 - 512 39 53

Match Laren
Brink 11
Telefoon: 035 - 531 27 15

www.matchsport.nl

Overigens wordt ook in de varianten 1 tot en met 4 de Marebrug afgesloten en wordt bij de Turfmarktbrug tweerichtingsverkeer ingevoerd en zal de rijrichting op de Oude Vest en Oude Singel worden aangepast zoals hierboven besproken.

Aan de hand van een aantal criteria kan worden beoordeeld welke variant de problemen over het verkeer in de binnenstad het beste oplost. Aan de hand van een simpel puntensysteem, waarbij alle criteria (bereikbaarheid parkeerplaatsen, doorstroming openbaar vervoer, veiligheid fietsers, overlast bewoners, bereikbaarheid woonbuurten, handhaving, infrastructurele maatregelen en laden en lossen) even belangrijk zijn, kan de conclusie worden getrokken dat variant 4 de meeste voordelen biedt, maar voor de toepassing van deze variant dienen de meeste maatregelen te worden genomen, waardoor hij niet op korte termijn is in te voeren.

Arjan Bosman

**Nederlandsche
Uitgeversmaatschappij B.V.**

Wij verzorgen:

- Uitgave van boeken en tijdschriften
  - DTP en lay-out
- Offset druk, verzamelen en binden in eigen beheer
  - Advertentiewerving
- Exploitatie en distributie van periodieken voor verenigingen
  - Losbladige uitgaven
- Beheer van abonnementsbestanden

Aalmarkt 11
2311 EC Leiden
E-mail: info@numij.nl

Tel: 071 - 514 37 47
Fax: 071 - 513 36 29
Internet: www.numij.nl

RIJSTTAFELN IN
INDONESISCH RESTAURANT

ANAK BANDUNG

Wellicht de lekkerste rijsttafel

Dagelijks geopend van 17.00 - 23.00 uur.
GARENMARKT 24A, 2311 PJ LEIDEN
TELEFOON 071-512 53 03

Feestwijzer 3 oktober

De Feestwijzer van de 3 October-Vereniging is zonder twijfel een van de meest populaire Leidse drukwerken. Het boekje is zeer gewild en wordt tijdens de viering van Leidens Ontzet intensief geraadpleegd.

De Feestwijzer wordt aan de leden van de 3 October-Vereeniging per post toegestuurd en de overige exemplaren (de totale oplage is 25.000) worden gratis verspreid via een groot aantal verspreidingspunten in Leiden en omgeving. De Feestwijzer is vanaf 21 september te vinden bij de servicebalies van alle grote supermarkten en warenhuizen, bij de centrale bibliotheek en de bibliotheekfilialen en bij boek- en tijdschriftenwinkels. Tevens bij de VVV/Leiden Promotion, de informatiebalies van Stadhuis en Stadsbouwhuis en in de pendelbusjes van het Haagweg-parkeerterrein. De Feestwijzer is ook beschikbaar bij de inschrijving voor de Haring en Wittebrood op 20 september in de Waag.

Wonen, werken, rusten

Op 1 juli jl. vond de inmiddels traditionele Dag van de Architectuur plaats. De nadruk ligt dan vooral op de moderne architectuur en in Leiden was gekozen voor rondleidingen in en langs de gebouwen rond het Centraal Station, tot en met het Science Park en Naturalis. De krant die landelijk over de gelegenheid uitkwam droeg de titel: "3 x 8, wonen, werken, rusten". Uit deze krant nemen wij met dank een volgende interview van Kees de Graaf met Rijksbouwmeester Jo Coenen over. De tekst vindt u in de volgende kolom.

In de oude steden van Europa is de menging van wonen, werken en rusten aan de orde van de dag. Dan heb ik het over steden als Lyon, Napels, Barcelona, Wenen en Berlijn. Het zijn de grotere metropolen waar het dagelijks leven zich op straat afspeelt. Die steden leven altijd. Niet voor niets werd Parijs al bezongen met 'il est cinq heures, Paris s' éveille'. Op dat moment van de dag gaat bij de markten van Parijs het ritme van de nacht vloeiend over in het ritme van de dag. Dat is de stad! In Nederland hebben we die echte steden ook gehad. Een straat als de Kalverstraat in Amsterdam had die stedelijke allure ook, maar is ze inmiddels geheel kwijtgeraakt. Onze planningssystemen behandelen winkels, kantoren, wonen en ontspanning als gescheiden werelden. Dit land wordt geregeerd door marktonderzoekers, die door de politiek voor zoete koek worden geslikt. En aan architecten en stedenbouwkundigen wordt dan vervolgens gevraagd om daar een leuk geveltje voor te zetten. Dit proces is al rond 1920 ingezet en nu zitten we met de gebakken peren; we zijn vergeten hoe we echte steden maken. We gaan wel leuk op excursie naar die mooie buitenlandse steden om inspiratie op te doen, maar eenmaal terug in Nederland blijft daar in de dagelijkse praktijk bar weinig van over. Wanneer we van 3 x 8 24 willen maken moeten we dieper te rade gaan, naar het besef van hoe de stad werkelijk gemaakt wordt. Ik heb dat zelf mogen ondervinden bij mijn plannen voor het Céramique-terrein in Maastricht en het KNSM-eiland in Amsterdam. Dan maak je kennis met de economische krachten die onze steden werkelijk bepalen; krachten die ook direct politieke consequenties hebben. Op Céramique bepaalt dan de brancheselectiecommissie dat op een bepaalde locatie alleen winkels van het type A, B en D mogen zitten. Wij willen op zo'n plek echter een kapperszaak hebben, maar die kan de hoge huren niet betalen. Op zo'n moment moet de politiek direct haar verantwoordelijkheid nemen en geld bijleggen voor die kapper. Dat lijkt een banaal detail, maar het is juist heel basaal. In haar jaarlijkse begroting moet de gemeente geld opnemen voor dit soort 'nestelzones', waar zich allerlei functies kunnen vestigen, van een kapel tot en met een fietsenmaker. Wanneer de menselijke samenleving wil blijven bestaan, moeten we in dat soort zaken investeren. Ik zie hier dus een levensgrote taak voor politici op het lokaal niveau.

DRUKKERIJ • ZETTERIJ • REPROSERVICE

van der Linden

OFFSET • LICHTDRUK • FOTOCOPIE • LEIDEN

Vliet 4^a-6 2311 RE Leiden Tel. 071-5120815 Fax 071-5133006

Leve de Aalmarkt?!

Op 19 september werden raadsleden, pers en direct betrokkenen in de Waag uitgenodigd om kennis te nemen van het planconcept van het Aalmarktproject Leiden. Dit planconcept werd gepresenteerd door Leidse wethouders en MAB, de projectontwikkelaar. In de vorige wijkkrant heeft u kunnen lezen welke richting de plannen van de gemeente opgaan (zie het verslag van de vergadering van de commissie voor ruimtelijke ordening van 23 mei 2001, van Peter Cambier van de Stichting Aalmarkt). Ook via de Leidse pers heeft u natuurlijk al het nodige gehoord over de uitwerking van de plannen van de gemeente. Enkele kernpunten:

- de steeg en de nieuwe brug, van C&A in de Haarlemmerstraat naar de Aalmarktschool, blijft gehandhaafd;
- ook het Waagpleintje naast V&D blijft onderdeel van het plan; het foelieijke ABN/AMRO-gebouw in de Breestraat verdwijnt misschien wel;
- Minerva blijft, het gebouw van Rijnland wordt afgebroken;
- op de plaats van het huidige gebouw van Rijnland komen het LVC en het Stathuys, en bovendien een parkeerplaats voor 350 auto's, waarvan 100 plaatsen voor bewoners;
- de Aalmarktschool wordt afgebroken, een tweede zaal voor de Stadsgehoorzaal is waarschijnlijk;
- in het gebied komen 75 nieuwe woningen en ook het winkeloppervlak wordt aanzienlijk uitgebreid;
- de kosten van het plan bedragen 200 miljoen gulden, waarvan 40 miljoen voor de rekening van de gemeente komen. De gemeente streeft niet naar volledige rendabiliteit, het streven naar kwaliteit mag iets extra's kosten;
- met het plan hoopt de gemeente de binnenstad te verlevendigen, het culturele klimaat te verbeteren, de economie te stimuleren, de

stedenbouwkundige structuur te handhaven en monumenten in hun waarden te laten.

De eerste reacties van de aanwezigen liepen uiteen. De Leidse ondernemers zijn enthousiast over de voorstellen. „Dit is een belangrijke impuls voor dit gebied”, aldus LVI-voorzitter R. Mantel. Een organisatie als Machtwacht vindt het Aalmarktproject nog steeds te grootschalig en vreest een te forse aanslag op het stadshart (zie voor een overzicht van organisaties die zich actief met het Aalmarktproject bezighouden www.aalmarkt.org). De voorzitter van de wijkvereniging, Hans Slot, sprak een woord van waardering voor de toch andere toonzetting dan bij de eerste presentaties. De verschillende kritische geluiden in de afgelopen jaren lijken enig effect te hebben gehad. Er was veel meer oog voor de historische waarde (Dröge), er was expliciete aandacht voor de woonfunctie en er werd meer rekening gehouden met de schaal van de binnenstad.

Teleurstellend vond hij het verdwijnen van de Aalmarktschool (jammer dat er niet verder gewerkt is met de 2 jaar geleden door de Wijkvereniging ontwikkelde plannen). Uit het planconcept blijkt nog steeds niet duidelijk waarom er een extra brug (met aansluitend de extra steeg) en een parkeergarage moeten komen, nu het bijna zeker lijkt dat er zeer goed, comfortabel, frequent openbaar vervoer door de Breestraat gaat komen via de Rijn/Gouwe lijn.

Financieel blijft het plan een gok. Het moet niet zo zijn dat het allemaal uiteindelijk duurder uitvalt en de Leidse inwoners geconfronteerd worden met een verhoging van de OZB. We zijn gewaarschuwd door de vele plannen die uiteindelijk grote budgetoverschrijdingen lieten zien.

Onder andere vanwege de geplande, grootschalige ingrepen, het feit dat het hier om een integraal pakket gaat (geen onderdeel kan er uit) en de grote financiële risico's blijft het bestuur van de wijkvereniging zich zorgen maken om de Aalmarktplannen.

ALLEEN AL OM DE SERVICE

van Berge Henegouwen B.V.

LEIDEN, AALMARKT 12-14-15-16, TEL.: 071-5121782
SPECIAALZAAK IN AUDIO-VIDEO-CAMCORDER-WITGOED-KLEINHUISHOUDELIJK

DE KLER
...uw complete boekhandel

U kunt op een aantal manieren meer aan de weet komen over de Aalmarktplannen:

dooraanschaffing van het planconcept *Leve de Aalmarkt* en/of het voorontwerp-stadsvernieuingsplan *Aalmarkt*. o. op het stadhuis (prijs resp. f15 en f10)

door raadpleging van de internetsite van de gemeente www.aalmarkt.nl

door raadpleging van de internetsite van critici van de plannen www.aalmarkt.org

door bezichtiging van de maquette in de hal van het stadhuis

door deelname aan de inspraakavond van maandag 8 oktober om 20.00 uur in de Waag, Aalmarkt 21

door het stellen van vragen aan de heer Van Gulick, dan wel mevrouw Ramselaar van de Dienst Bouwen en Wonen (tel. 516.5820 of 516.5804; e-mail r.van.gulick@leiden.nl)

Als u commentaar heeft op de Aalmarktplannen, aan de inspraakprocedure mee wilt doen of brandende vragen heeft, wilt u dan ook de wijkvereniging van uw mening of kritiek op de hoogtestellen. Daarmee kan het bestuur van de wijkvereniging beter inspelen op wat leeft in de buurten de mening van de bewoners.

Bijzondere uitgaven

Kort geleden is door de gemeente een nieuwe CD-rom uitgebracht met de titel "Historisch Leiden", waarop allerlei afbeeldingen en oude foto's te zien zijn. Het beeldmateriaal komt grotendeels uit de collectie van het gemeentearchief. De CD-rom is te koop bij de balie van het Stadhuis, waar ook nog die over "Historisch Brugge", namelijk de restauratie van de Vliet- en Molensteegbrug (1999) te koop is.

De Hortus heeft onlangs "Getekende bomen" uitgegeven, met fijne potloodtekeningen van Jadranka Njegovan en tekst van de Hortulanus Jan de Koningen Theo Houthoff. De meest bijzondere bomen van de Hortus worden in dit mooie formaat boek als het ware geportretteerd. Het is te koop bij de Hortuswinkel.

Franceline Hendrikse-Pompe

Koffieshop in de Diefsteeg?

Na poging een koffieshop te vestigen in respectievelijk de Korevaerstraten de Doezastraat is het nu de beurt aan de Diefsteeg. Is het toevallig dat de aankondiging van de vergunningaanvraag op 20 juli verscheen in het Leids Nieuwsblad? Je kunt het je nauwelijks voorstellen. Vakantie of niet, een snelle actie van enkele buurtbewoners leverde in kortetijd een respectabel aantal onderkenaren van mensen die zich keren tegen verlening van vergunning. Ook anderen maakten bezwaar. Natuurlijk iedereen vanuit zijn of haar specifieke invalshoek. Enkele van de naar voren gebrachte punten: geluidsoverlast door veelvuldig aan en af rijdende brommers, strijdigheid met het huidige bestemmingsplan voor de Pieterswijk waarin aangegeven wordt dat er in de wijk maximaal 8 café's mogen zijn, strijdigheid met de geest van de structuurnota Horeca waarintijdens de voorbereidings aangegeven dat het niet wenselijk is dat er in de Pieterswijk uitbreiding van de horeca komt (uitgezonderd het hogere segment restaurants), aantasting van de woonfunctie in de binnenstad etc.

De druk op de binnenstad wordt wel erg groot als alle functies die nu eenmaal horen bij een grote stad, allemaal ondergebracht moeten worden in het 'oude' centrum. Is dat om betere controle door de politie mogelijk te maken? Nu weer een extra koffieshop morgen weer een nieuw café en tussendoor even het Aalmarktgebied. Wordt het niet hoog tijd dat er op kortetermijn een vernieuwd, bindend bestemmingsplan komt waarin helder aangegeven wordt wat in onze wijk wel kan en wat niet?

Hans Slot

The Painting Lady
Lijstenmakerij

Korevaarstraat 51
2311 JT Leiden

Tel. 071 5121613
Fax 071 5134540

Restauratie Pieterskerk Leiden 2001 - 2006

Uniek monument in het hart van de stad.

De Pieterskerk is de oudste kerk van de stad in het oudste stadsdeel, de Pieterswijk. De kerk vormt een geheel en tevens een contrast met zijn omgeving. Tussen de lage stadsbebouwing met smalle stegen en straten en het fijne patroon van rode daken rijst daar plots majestueus een groot, machtig gebouw. De kerk verheft zich boven zijn omgeving en wijst omhoog naar de hemel, maar is tevens deel van de omgeving. De huisjes zijn zelfs tegen de kerk aangebouwd! Er zijn drie ingangen, zodat je waar je ook vandaan komt, een deur tegenkomt. De stijl is onvervalst gotisch: alle architectonische lijnen wijzen omhoog.

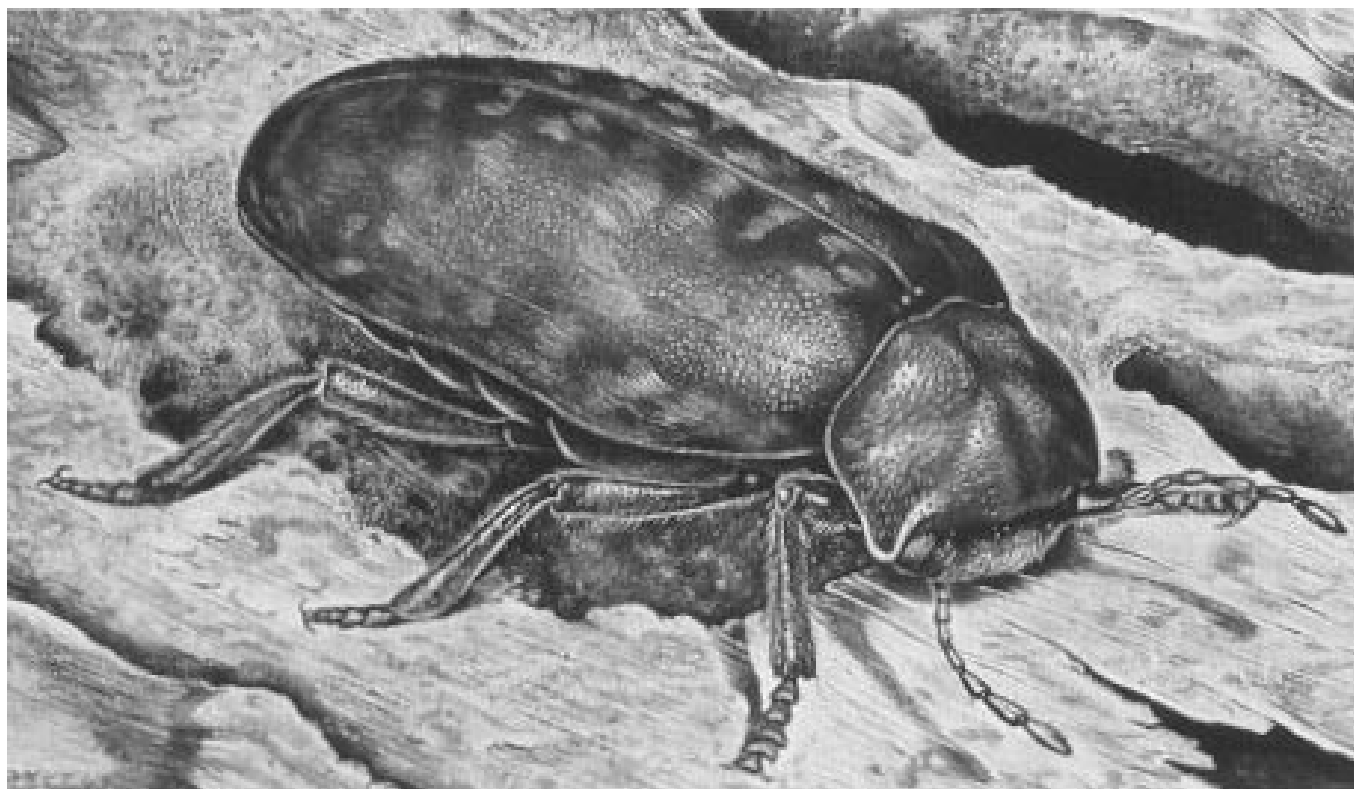
Het belang voor Leiden

De Pieterskerk is, als oudste kerk van Leiden, natuurlijk in de eerste plaats historisch van groot belang. Maar het gebouw vervult in de stad Leiden en de regio ook een waardevolle functie als centrum voor allerlei maatschappelijke en culturele evenementen. Van oudsher vinden belangrijke gebeurtenissen van de universiteit en van de stad - zoals enige tijd geleden het afscheid van burge-

meester Goekoop - in de Pieterskerk plaats. Verder heeft deze kerk zich de laatste jaren onder meer ontwikkeld tot een podium voor bijzondere concertprojecten. Zo vindt er, naast de vermaarde jaarlijkse uitvoeringen van Bachs Mattheus, ieder najaar een authentieke uitvoering van de Maria-vespers van Monteverdi plaats, en organiseert de Stichting Pieterskerk diverse concertreeksen en festivals rondom het 17e eeuwse Van Hagerbeer-orgel.

Een monument in nood...

Een dergelijk uniek monument mag natuurlijk niet voor Leiden verloren gaan. Toch dreigt dat te gebeuren als er niet snel iets gedaan wordt. Aantasting van de houten kapconstructie van de Pieterskerk door de gevreesde bonte knaagkever maakt een complexe reddingsoperatie noodzakelijk. Ook de hoge ramen van de kerk en het natuursteenwerk van zuilen en gewelven zijn dringend aan restauratie toe. Tevens moeten de vieringtoren en het lei- en loodwerk vervangen worden. De restauratie is in bouwtechnisch opzicht ingewikkeld. Er zullen namelijk ook maatregelen moeten worden genomen om te voorkomen dat op andere plaatsen in de kerk schade ontstaat als gevolg van de werkzaamheden.

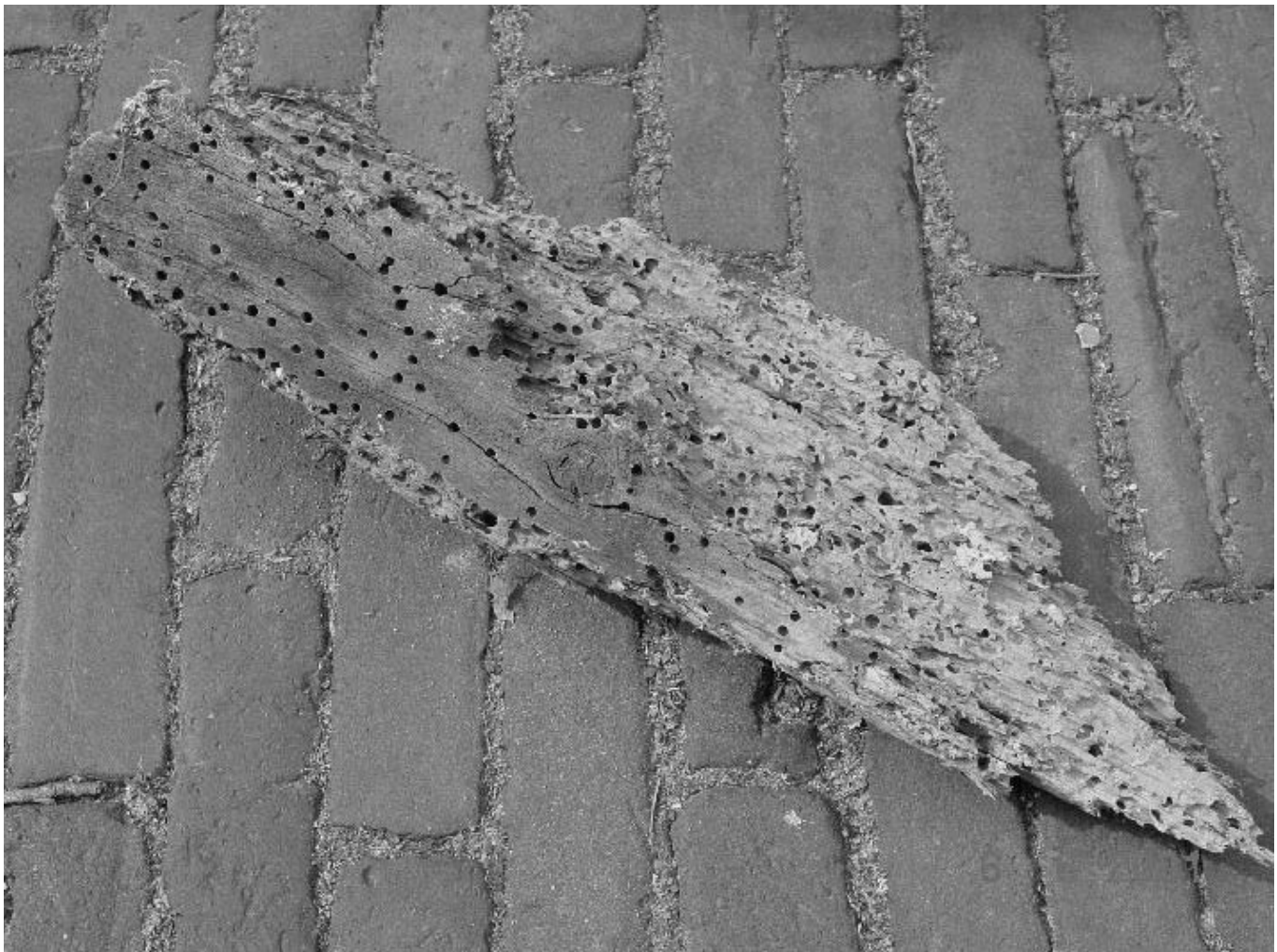

Wat moet er zoal gebeuren?

De restauratie omvat in eerste instantie bestrijding van de bonte knaagkever en herstel van het aangetaste hout. Ernstig aangetaste balkdelen zullen worden vervangen door nieuw hout, en balkdelen die zijn aangetast, maar constructief nog sterk genoeg zijn, worden gïnjecteerd. Het voegwerk en de scheuren in de gevels moeten worden gerepareerd. Er zijn ernstige gebreken geconstateerd rondom de hooggelegen vensters aan de zuid- en noordzijde van het schip. Deze moeten compleet worden vervangen, inclusief het glas-in-loodwerk. Ook in de kapitelen van de zuilen in de kerk is scheurvorming geconstateerd door het roesten van de trekankers. Deze moeten worden vrijgemaakt om ze te ontroesten en roestwerend te behandelen. De scheurvorming loopt door in de aanzetten van de gemetselde gewelven. Deze scheuren moeten worden gïnjecteerd met aan de situatie aangepaste materialen. Verder moet een aantal dakvlakken worden vervangen en moeten gebreken aan het loodwerk van de nokken, goten en dergelijke worden hersteld.

Een kostbare aangelegenheid...

De Pieterskerk Leiden staat dus aan de vooravond van een zeer omvangrijke restauratie. Met dit project zal naar schatting uiteindelijk een totaalbedrag van rond 23 miljoen gulden gemoeid zijn. Daarvan is tot nu toe door het Rijk 4,8 miljoen gulden aan subsidie toegezegd. Verwacht mag worden dat voor het eind van de restauratie nog 3 miljoen aan rijkssubsidie zal worden toegekend. De overige circa 15 miljoen gulden moeten op eigen kracht door de Stichting Pieterskerk Leiden worden geworven uit bijdragen van sponsors, subsidërende fondsen en het publiek. De directie wordt hiervoor ondersteund door een Commissie Fondsenwerving en PR, onder voorzitterschap van oud-politicus Elco Brinkman. De commissie zal haar fondsenwervende activiteiten met name richten op het bedrijfsleven en op institutionele subsidërende fondsen en overheden, maar ook de (Leidse) bevolking zal worden aangesproken om een 'steentje bij te dragen' aan de restauratie van de Pieterskerk.

Het alternatief: de Pieterskerk als spookruïne

De goedkoopste en gemakkelijkste oplossing zou zijn de exploitatie staken, de Pieterskerk sluiten en het gebouw prijsgeven aan de tand des tijds. Dan zou dit prachtige stuk historisch erfgoed onherroepelijk in verval raken en uiteindelijk instorten. In plaats van een glorieus monument, centrale plaats van samenkomen voor de Leidse en regionale bevolking, staat dan op het Pieterskerkhof een reus, de trieste puinhoop van wat eens het trotse hart van Leiden was. Dat mogen wij niet laten gebeuren! Het is, denken wij, de verantwoordelijkheid van de huidige generatie om de Pieterskerk aan het nageslacht over te dragen in een staat waarin hij ook in de toekomst bruikbaar zal blijven.

Ook u kunt de Pieterskerk helpen

Als ook u vindt dat de Pieterskerk behouden moet blijven, steun dan de restauratie. Voor een bedrag van slechts f35,- (€ 15,88) levert u een bijdrage aan de instandhouding van de oudste kerk van Leiden en bent u automatisch tot eind 2002 Vriend van de Pieterskerk. U krijgt dan korting op diverse evenementen in de kerk (zoals concerten), twee maal per jaar het Vriendennieuws toegestuurd en u wordt regelmatig op de hoogte gehouden van activiteiten en evenementen die in de kerk plaatsvinden. Het spreekt vanzelf dat ook een schenking van een ander bedrag van harte welkom is! U kunt u opgeven door middel van de bon.

tekst en foto's bonte knaagkever en zijn werk: stichting Pieterskerk

JA, ik vind dat de Pieterskerk Leiden behouden moet blijven. Daarom machtig ik de Stichting Pieterskerk Leiden om eenmalig een bedrag van f _____ af te schrijven van

bank-/girorekeningnummer:

Indien het door u ingevulde bedrag f 35,- (€ 15,88) of meer bedraagt, bent u automatisch tot eind 2002 Vriend van de Pieterskerk.

naam:

adres:

postcode en woonplaats:

Datum:

Handtekening:

(Indien u het niet eens bent met de afboeking, kunt u binnen 30 dagen het bedrag via bank of giro terugvorderen)

**Deze bon kunt u ofwel zelf deponeren in de brievenbus van de Pieterskerk, Klooststeeg 16, ofwel in een ongefrankeerde envelop opsturen naar: Stichting Pieterskerk Leiden
Antwoordnummer 12052
2300 VC Leiden**

foto: Jos Vrooden

Vinger aan de pols

Wat betreft nieuwe bouwplannen is de zomer een tamelijk rustige periode. Wel gingen grote projecten zoals het *Kamerlingh-Onnes* laboratorium verder. Uit de voortuin ervan zijn nu tot ons groot verdriet alle bomen en struiken verdwenen. Hierover en over het kappen van bomen elders (bijv. twee platanen aan het begin van het Levendaal vanwege de iepziekte) heeft het bestuur een zorgelijke brief geschreven aan de gemeente.

Voorlopig ligt de voortuin van het Laboratorium open omdat er onderzoek wordt gedaan naar grachtenpanden die er voor de kruitramp (1807) hebben gestaan. Intussen is de eerste paal voor de nieuwbouw op de hoek *kangebrug/Steen-schuur*, waartegen het bestuur van de wijkvereniging bezwaar had gemaakt, door burgemeester Postma geslagen; de inkt van de verleende bouwvergunning was toen nauwelijks droog. De bouwvergunning is verleend onder nogal wat voorwaarden. Zo zijn o.a. de Velux dakramen aan de voorkant van het oude laboratorium afgekeurd, mag het scherm op de Zonneveldstraat op de hoek Nieuwsteeg een meter minder ver uitsteken dan was gepland en is de verdiepte fietsenstalling niet goedgekeurd. De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) had op de vergadering van 11 juni jl. al besloten niet accoord te gaan met de geplande fietsenstalling. Ik citeer over het voorterrein uit het verslag van die vergadering: "De dominantie van de (noodzakelijke) hekwerken en het ontbreken van structureel groen (bomen) in de tuin maakt dat de commissie niet akkoord kan gaan. Gevraagd wordt een oplossing te zoeken door middel van een inrichtingsplan gecombineerd met plekken op de openbare weg." Enkele commissieleden pleitten voor fietsparkeerplaatsen langs het water, zoals voor het academiegebouw. Het voorterrein hoort volgens hen echt een tuin te zijn. Dit zou ook onze voorkeur hebben. Voor de archeologische vondsten verwijs ik naar het artikel elders in deze krant.

FIRMA DE GEUS

Specieel telften: Boerenkaas - Wijnen - Dieetartikelen

DOEZASTRAAT 8 - 2311 HB - LEIDEN

Er schijnt een nieuwe architect te zijn aangetrokken voor de oude *instrumentenmakersschool*. Wellicht kunnen we u in de volgende wijkkrant hierover meer berichten.

Veel commotie ontstond in en rond de Diefsteeg toen in juli bekend werd dat in de voormalige copyshop een *koffieshop* zou komen. Tot ver in de omtrek klommen bezorgde bewoners in de pen om hun bezwaren kenbaar te maken. Ook het bestuur wijdde twee bezwaarbrieven aan de gemeente aan dit onderwerp. Nu ligt de zaak bij de gemeente ter beoordeling. (ook hier: zie elders in de krant).

Het studentencentrum aan de *Kaiserstraat* (de voormalige "Bak") gaat half oktober officieel open. De buitenkant en vooral de binnenkant hebben een flinke facelift gekregen.

Aalmarkt

Half oktober zal voor het eerst de selectiecommissie voor de supervisor van het Aalmarktproject vergaderen. In die commissie zitten twee mensen namens MAB, twee namens de gemeente (waaronder wethouder Hillebrand) en twee namens belangengroeperingen, nl. Rob Onel van de Stichting Aalmarkt en ondergetekende namens onze wijkvereniging en wijkvereniging Maredorp-De Camp. De supervisor is een architect/stedebouwkundige die naar verwachting niet zelf zal ontwerpen, maar wiens taak het is het project als geheel vorm te geven en individuele bouwplannen toe te wijzen. Wij houden u op de hoogte van de vorderingen op dit gebied.

Franceline Hendrikse-Pompe

STAD SLOKAAL

BURGERZAKEN

Lunch Diner Borrel

Stadslokaal Burgerzaken
Breestraat 123 Leiden tel 071 5661122 fax 071 5125771
www.stadslokaalburgerzaken.nl

Mattheus Ignatius van Bree (1773-1839), Burgemeester Pieter Adriaensz. van der Werf biedt zijn degen aan het volk (collectie La kenhal)

Verhuizing

Mevrouw Hagenbeek- van Weeren, die 87 jaar vrijwel onafgebroken in haar geboortehuis aan de Vliet heeft gewoond, is begin september verhuisd naar een flat buiten onze wijken. Wij wensen haar veel woongenot en plezier in haar nieuwe omgeving. In de volgende wijkkrant blikken wij met haar terug op haar ervaringen in de buurt.

Franceline Hendrikse-Pompe

FEESTEN EN PARTIJEN VAN 50 TOT 1000 PERSONEN

IEDERE DONDERDAG HITSALON HITS UIT DE JAREN 70 EN 80	IEDERE VRIJDAG OHM ONLY HOUSE MUSIC	IEDERE ZATERDAG NIGHTFLIGHT DANCE CLASSICS	IEDERE ZONDAG SALSA MATINEE CARIBBEAN BUFFET
--	---	--	--

AIRCONDITIONED

in Casa

Danssalon in Casa - Lammemarkt 100, Leiden
Toegang op vertoon van lidmaatschapskaart
te verkrijgen op vastoot van salongekaart
<http://www.incasasaloon.nl>
e-mail: incasasaloon@all.nl

OPENINGSTIJDEN: DONDERDAG VRIJDAG EN ZATERDAG V.A. 20:00 UUR ZONDAG V.A. 17:00 UUR
GEOPEND TOT IN DE VROEGE UURTJES

Servicepunt woonomgeving

Wellicht hebt u begin september bij de gemeenteberichten de folder "Kijk op de wijk" ontvangen over het gezamenlijke initiatief van de Leidse Welzijnsorganisatie, Politie en gemeente. Zij hebben hun krachten gebundeld zodat burgers maar één telefoonnummer hoeven te bellen voor vragen over of problemen wat betreft afval, grofvuil, openbaar groen, klein chemisch afval, prullenbakken en vegen e.d. Dit belangrijke nummer is: 5165501 (tijdens kantooruren).

Franceline Hendrikse-Pompe

MEDI
AMBULANT

SPECIAALZAAK VOOR
THERAPEUTISCHE ELASTISCHE KOUSEN
BANDAGES, MEDISCHE HULPMIDDELEN
Mevr. J.J. Dickhoff v.d. Linden

Ziekfondsleverancier
Geopend maandag 13-17 uur, dinsdag t/m vrijdag van 9-17 uur
of na telefonische afspraak.
Doezastraat 27 2311 HA Leiden Tel. 071-513 27 45

Meld- en regelpunt ernstige overlast en bemoeizorg

Vaak denken mensen dat zij de enige zijn die overlast ondervonden van herrie makende burens, in hun nabijheid opererende drugsdealers, ondraaglijke stank of ongedierte afkomstig uit naastgelegen panden. Maar niets is minder waar, want uit recente cijfers blijkt dat jaarlijks honderden inwoners uit de regio over dergelijke kwesties contact zoeken met het Meld- en Regelpunt Ernstige Overlast en Bemoeizorg.

Gezien de grote behoefte aan een centrale meldpost werd enkele jaren geleden door de gemeente Leiden de GGD gekozen als lokatie voor het Meldpunt. Niet alleen omdat de GGD door zeer velen wordt ervaren als een neutrale instelling, maar ook omdat de GGD in een groot netwerk functioneert waar de politie, vertegenwoordigers van gemeenten, het Algemeen Maatschappelijk Werk, Woningbouwverenigingen, Verslavings- en Thuiszorg, Welzijnsorganisaties en ook huisartsen deel van uitmaken. De sociaal verpleegkundigen Jeanne Beune, Gemma Peters, Anette Schouten en Monique Veenstra bemensen het Meldpunt dat dagelijks van maandag tot en met vrijdag tussen 9 en 12 telefonisch bereikbaar is. De melder blijft anoniem. De medewerkers van Meldpunt informeren de melder over het verloop van de hulpverlening.

De problematiek is divers. Soms is een geruststelling voldoende, soms blijkt achter de melding complexe problematiek schuil te gaan. Het is niet altijd mogelijk de problemen op te lossen. In een aantal gevallen zit er niets anders op dan te wachten tot de situatie verergert alvorens ingegrepen kan worden omdat de GGD aan wettelijke regels gebonden is. Wel worden in dergelijke situaties adviezen gegeven hoe het beste met de problemen omgegaan kan worden.

Volgens Anette Schouten is het opmerkelijk dat degene die meldt, heel goed in staat is in te schatten wanneer het om een kwestie gaat waarbij hulp van buitenaf nodig is. Ondanks het feit dat uiteraard niet alle gemelde kwesties volledig opgelost kunnen worden adviseren de medewerkers van het Meldpunt bij aanhoudende overlast of ernstige zorgen over iemand uit de omgeving hen altijd te informeren. 'Want melden is weten'. Soms ontbreekt er nog net een stukje van de puzzel en valt

het ontbrekende stukje door de melding op zijn plaats.

Het Meld- en Regelpunt Ernstige Overlast en Bemoeizorg is van maandag tot en met vrijdag tussen 9 en 12 uur telefonisch bereikbaar via 071-5163350. Buiten de genoemde tijden neemt een antwoordapparaat het bericht op. De melder wordt zo spoedig mogelijk gebeld.

Opmerkelijk

Als er een groot bouwproject in het hart van de stad plaats vindt, hou je dat hart altijd vast, omdat je weet hoe kwetsbaar het is.

Vol vertrouwen las ik in "ons" krantje dat de bomen in de tuin van het Kamerlingh Onnes Laboratorium zouden blijven staan. Zo vanzelfsprekend, maar toch een opluchting. Wie schetst mijn verdriet, toen ik na mijn vakantie zag, dat de tuin geheel leeggeroofd was: geen boom, geen bloesem, geen groen meer te zien. Hoe kan dat nou toch? Wat zijn die beloften waard?

Had U ook niet het idee dat bij de sloop achter het Kamerlingh Onnes Laboratorium de verkeerde gebouwen werden neer gehaald en datgene waarvan U stilletjes gehoopt had dat het neergehaald zou worden, is blijven staan?

Nog een hartbrekende gebeurtenis in de wijk: Het stenen leeuwtje met het wapen van de stad op het renaissance-poortje bij het "Gerecht" is er niet meer! Na vier eeuwen van trouw waken werd hij van de sokkel gestoten bij werkzaamheden aan het gebouw er naast. Wat een rampspoed! Is het onherstelbaar beschadigd en uiteengevallen? Wat gaat er nu gebeuren?

Met het kostbaar erfgoed wordt te nonchalant omgegaan. Waarom werden de kwetsbare leeuwtjes niet ingepakt voor de restauratie van het gebouw ernaast, gewoon uit "voorzorg". Waar was de "zorg" van Monumentenzorg?

IdaWietske Lambrechtsen

Najaarsevenement wijkvereniging

Buitende ledenvergaderingorganiseertde verenigingookevenementenvoorde leden. Natuurlijk met een educatiefkarakter!

Op het programmastaat deze keer een dubbel-evenement.We bezoeken twee markantelokaties in onze wijken krijgendaarbijtoelichtingvan twee bekendestadgenotenEen en ander gebeurtop zaterdag 10 november.

Programma

- rondleidingdoorde Hortusonderleidingvan Jan de Koning(hortulanus)
- rondleidingdoorde sterrenwachbnderleiding van VincentIcke (sterrenkundige)
- borrel

Zoals degenenonderu die aan vorigeexcursies hebbendeelgenomenal weten, krijgenwij meer te zien en te horen dan de doorsneetoerist.

Wij verzamelenons om 15.00 uur bij de ingang van de Hortus.

Als u meer wiltweten over deze bijzondereexcursiekuntu vanaf beginnovembercontactopnemen met een van de bestuursledenAls u geen lid bent van de verenigingis deelnamesimpelte regelen:vul bijgaandebon in en u bent van harte welkom.

Oproep van de penningmeester

De meeste leden hebbenhun contributiegelukkig al lang betaald.Degenen die in gebrekezijn geblevenkrijgenbinnenkorbopnieuween acceptgiro.Maakt u alstublieftde contributiezo spoedigmogelijkover. Na een duurbijeenkomst heeft de vereniginguw bijdragehard nodig.

Overigenszijn leden niet alleen om financële redenenbelangrijkHet feit dat u lid bent van de wijkverenigingveerspiegeltuw betrokkenheidvan de buurt.Hoe meer bewonerslid zijn, hoe meer gewichtde verenigingin de schaallegt bij contactenmet de gemeenteen andere partijen.

3%! 45 ' (- 3!5526
 * * (3+
 & '(#
 7 ' 7 "& 4 -1804 - 1
 9 * +# , ,! , &%(, \$ -
 ' \$ % ' & \$., \$ \$
) + \$,:;
 7 ' 6 \$ -
 9) \$ \$* +# , ,! ,#&
 & , % ' , - & , ' ,'
 { (\$ \$ ' (9
 #& " , \$ / ' " /
 " &(&(0 \$1 <" - , ' \$ \$
 &' - \$ & .((' ' \$ \$' , & \$ '
 " (, - , & . '
 ' \$ \$ " "
 = .((' ' \$ \$ (!
 = ; ' % >& #
 \$(\$? @
 A ; " #
 + 3 " \$
 22 " \$
 + 3
 ? # = * " .(, ,
) 49 ' , '
 + - ' '
 4 ; * \$) : =';
 = *4
 9 = ' ; " - (\$ ' , ' \$ \$ 9
 '#& - ' " - " \$ ' , ' -
 &(&(.% \$ 9 ' , \$ ' B " ' "
 , , .((' \$ ' \$ ' \$ ('
 ' , ' (' * \$) & ' 7 " - ' (('
 ## " #
 C(, & ' ' / 0 " &(&(1
 /0 " &(&(1 " \$' & \$ \$
 * +# ' (' (' & " " & '(' \$ \$. -
 ' 9 . ((" (& " " \$ \$ " -
 ' ((' (' C(\$ \$ " "
 ' (0&{(# 1

!

!

!

"#!

"!

\$%#& \$\$'''

()\$\$*\$

+ # , ,! ,

#./&..

'\$ "\$

0(10&\$1